

اهورامزدا در بودیسم ژاپن

جمشید جمشیدی

اهورا مزدا طبق روایات منابع استوره ای "ودا"¹ های هندو یکی از خدایان عدالت گستر یا قاضی حکم دهنده به همراه میترا در آسمان بشمار می آمده است. این خدا به عبارتی در شمار خدایان نیک طبقه بندی می شده است. افزون بر این او از دختر زیبا و جذابی به نام "شاجی"² (آناهیتا؟)

برخوردار بوده است. درگیری او با دیگر خدایان از زمانی شروع می شود که دخترش بوسیله "ایندرا"³ خدای قدرتمند و جنگاور هندو ربوده می شود. ایندرا (فرتور 1) میان خدایان آسمان و زمین با تنی درخشان متولد می شود. او از باتونی طلائی برای مبارزه برخوردار بوده است و همیشه با نوشیدن گیاه سکرآور "هوم" یا سوما در حال مستی بسر می برده است. مادر او پیش بینی می کند که ایندرا در آینده در صدد ربایش جایگاه خدای قاضی "ورونا"⁴ خواهد آمد و سبب بحران می شود. بدین سبب سعی می کند او را از انظار پنهان کند، ولی چون ایندرا از تنی همچون آفتاب برخوردار بوده است قادر به این کار نمی شود. چون ایندرا از نیروی و ابزار مبارزه قوی برخوردار بوده است همواره به کمک خدایان دیگر در رفع موانع آن ها بر می آمده است. او "اسورا"⁵ ها یا خدایان شیطان و طماع که مسبب خشکسالی می شدند را قلع و قمع می کند و آب و سرسبزی را به ارمغان می آورد. ایندرا قهرمان محبوبی بوده است و یک چهارم ودا به اشعار تحسین آمیز از او اختصاص یافته است.

روایت است که ایندرا عاشق و طالب دختر اهورا

مزدا "شاجی" بوده و در انحصار آن بی قراری می کرده است. در نهایت تحمل او دوام نمی آورد و "شاجی" را باتونی طلائی در دست.

فرتور 1 ایندرا با تنی آفتاب گونه و باتونی طلائی در دست.

ریگ ودا ها در عصر بسیار کهن، به روایتی 5000 سال پیش در سرزمین هندوستان شکل می گیرد. 1 Rig Vedas این منابع ارایه دهنده دانش در زمینه های گوناگون هستی است. بخشی از آن به استوره خدایان شخصیت دار پرداخته شده است. نظرهای مربوط به خالقین این آثار لزومن یکسان نیست. برخی این منابع را خالق نژاد آریائی که حدود 2 هزار سال پیش از میلاد از نواحی شمالی وارد هندوستان می شوند می دانند ولی نظرهای مخالف بسیار وجود دارد.

² Śaci

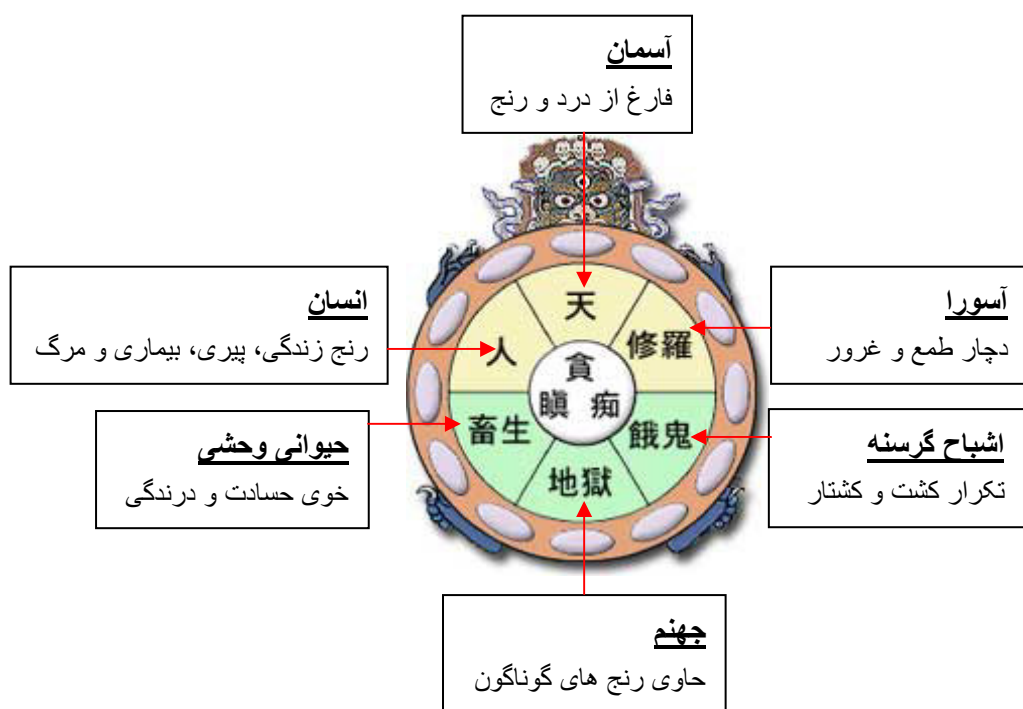
³ Indra— ایندرا را در ژاپن "تای شاکوتن" می گویند. 帝釈天=taishakuten

⁴ Varuna

⁵ Asura

می رباید. اهورامزدا از این عمل به خشم می آید و در راستای برقراری عدالت با ایندرا وارد جنگ می شود. اگر چه در هر موقعیت جنگی شکست می خورد ولی از پای نمی نشیند و به جنگ و درگیری با ایندرا ادامه می دهد. از طرفی دختر اهورامزدا "شاچی" هم پشت به پدر کرده، از عشق با ایندرا دست بر نمی دارد. این رفتار دختر پدر را بیشتر جری می کند و او را در ادامه مبارزه با ایندرا مصمم تر می کند. ادامه جنگ و درگیری با ایندرا سبب می شود تا اهورا مزدا را از آسمان به بیرون پرتاب کنند و در طبقه خدایان "آسورا" یا خدای جنگ قرار دهند. "آسورا" واژه ای سانسکریت است و از دویخش "آ" به معنای غیر آسمانی و "سورا" به معنای بخشنده جان بکار گرفته می شود.

در متون هندو و سپس بودیسم روحیات اخلاقی انسان که همگی درجه ای از بازتاب درد و رنج اند را به شش گروه تقسیم می کنند و هر کدام از این شش سطح اخلاقی را یک دوره زندگانی بشمار می آورند. انتقال به دوره زندگانی بعدی پس از مرگ در دوره زندگانی قبلی امکان پذیر است. چرخه زندگانی و مرگ یا همان امر تناسخ است که نهایتاً پس از تجربه چرخش های زیاد زندگی به نجات انسان و پرواز او به آسمان می انجامد.

فرتور 2 شش سطح روحیات اخلاقی و نوع درد و رنج در هر سطح.

فرتور 2 این چرخه اخلاقیات و درد و رنج های مربوط به هر سطح را نشان می دهد. در راس این فرتور چهره جاندارانی رسم شده است که مامور دنیای مرگ است تا فرستاده شده ها را به جایگاه (راه) مناسب خودشان هدایت کند. نام این مامور در متون هندو "یما"⁶ یا یم است که مترادف با جم یا جمشید در متون فرهنگی ایران باستان انگاشته می شود.

⁶ Yema

سه سطح اخلاقی جهنمی، حیوانی وحشی و اشباع گرسنه قابل تعالی نیستند اما سطوح دیگر، آسوراها، انسان و آسمانی از استعداد متعالی شدن برخوردار هستند. اهورامزدا که از آسمان به بیرون پرتاب می شود و در گروه آسوراها افت مقام پیدا می کند، اما هنوز از استعداد اصلاح اخلاق خود برخوردار است. روایت است که او جذب آموزه های بودا می شود. در تمام جلسات و عظ بودا شرکت می کند و با شوق وافر فراگیرنده درس های فرا زمینی و عرفانی بودا می شود. با تمام خدایان اهریمنی ترک مودت می کند و از قهر و خشونت دوری می جوید. این بار به عنوان مرید و مبلغ پرآوازه آموزه های بودا در آئین بودیسم جایگاهی پسندیده و بسنده بدست می آورد.

برای اولین بار تندیس مقدس اهورا مزدا در بودیسم ژاپن به نام آشورا⁷ در معبد "کوفوکوجی"⁸ در شهر نارا جلوس می کند. فرتور 3 تندیس "آشورا" و فرتور 4 معبد "کوفوکوجی" را نشان می دهد.

فرتور 3 تندیس "آشورا" در معبد "کوفوکوجی".

7 این واژه ترجمه آوانی واژه سانسکریت آسورا است. Ashura = 阿修羅

8 興福寺 = kofuku-ji

فرتور 4 معبد "کوفوکوجی" در شهر نارا.

معبد کوفوکوجی یکی از معابد قدیمی در ژاپن است و تاسیس آن را به سال 710 میلادی ذکر کرده اند. اوایل قرن هشتم میلادی درست مصادف با معرفی و ورود آئین بودیسم در ژاپن است. این معبد اشاعه دهنده یکی از اولین و قدیمی ترین شاخه های آئین بودیسم به نام "هوسوشو"⁹ می باشد. "آشورا" نماد و منادی آموزه های این شاخه بودیسم بشمار می آید. بودیسم "هوسوشو" تمام واقعیت هستی را وابسته به "تنها خودآگاهی" می کند. تنها "خودآگاهی" انسان است که تعیین کننده زندگانی زمینی است. البته خودآگاهی انسان سطوحی دارد و هر سطحی کارکردی. (تشریح مفصل آموزه های این شاخه بودیسم که البته شالوده های آئین بودیسم را ترسیم می کند از حوصله این نوشتار کوتاه خارج است). آشورا از سه چهره جوان و شش دست برخوردارست (فرتور 5).

فرتور 5 آشورا با سه چهره و شش دست.

هر چهره او حالتی از روحيات اخلاقی او را در طول زندگی و مبارزه بازتاب می دهد. سه

⁹ 法相宗 = hososhu

چهره خشمگین آغشته به نرمش دارد ولی با تفاوت های جزئی، و خیره شده در سه سمت که از معنای دستیاری و کمک به بودا در همه جهات را دارد.

هر کدام از دست های او هم حاوی معنایی است. دو دست جلوی سینه که روبروی هم قرار دارد به دست های دعاگوئی متناسب است. یک دست متناسب به تقویم روز و ماه است که دلالت بر سخت کوشی او در طول روز و شب است. یک روز آشورا برابر با 500 سال است و طول عمر او را 5000 تا 7000 سال ذکر می کنند. یک دست او نشان کمان یا ابزار مبارزه را دارد که نماد هم آوردی با دشمن و توانائی حذف مزاحمین است. یک دست او نماد اندازه است که بازتاب توانائی او در دقت و قطعی بودن در کار کردن و فعالیت است. دو دستی که روبه آسمان بلند شده است را تعبیر دیگری هم می کنند. در حال حاضر با آن ها کاری ندارد اما در آینده با یکی خورشید و با دیگری ماه را در انحصار خود در خواهد آورد.

مراجع

1. インド神々の事典—ビジュアル決定版、GAKKEN MOOK
2. <http://ja.wikipedia.org/wiki/%E9%98%BF%E4%BF%AE%E7%BE%85>
3. <http://www.geocities.jp/otakunu2000/asu.html>
4. http://detail.chiebukuro.yahoo.co.jp/qa/question_detail/q1362288148
5. <http://www.naranet.co.jp/koufukuji>